

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-639/21 - 1

Kohtuasi C-639/21

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

19. oktoober 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Cour de cassation (Kassatsioonikohus, Prantsusmaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

13. oktoober 2021

Kaebuse esitaja:

PB

Vastustajad:

Geos SAS

Geos International Consulting Limited

[...]

COUR DE CASSATION (Kassatsioonikohus)

[...]

COUR DE CASSATION, CHAMBRE SOCIALE'I (KASSATSIOONIKOHTU SOTSIAALKOLLEEGIUM) 13. OKTOOBRI 2021. AASTA OTSUS

PB, [...], esitas kassatsioonkaebuse [...] Cour d'appel de Montpellier (Montpellier' apellatsioonikohus) (4. A sotsiaalkolleegium) 18. detsembri 2019. aasta kohtuotsuse peale PB kohtuvaidluses

1°/ äriühinguga Geos, [...], mille asukoht on [...] Tour Franklin, 100-101 terrasse Boieldieu, 92800 Puteaux, ja

2°/ äriühinguga Geos International Consulting Limited, mille asukoht on Salisbury House LG, [...] 28-29 Finsbury Circus, EC2M 5QQ London (Ühendkuningriik),

kes on vastustajad kassatsioonimenetluses.

[...]

[...] [riigisisese menetluse asjaolud],

chambre sociale de la Cour de cassation (kassatsioonikohtu sotsiaalkollegium), [...] [eelotsusetaotluse esitanud kohtu koosseis] on pärast seaduses ette nähtud nõupidamist teinud järgmise kohtuotsuse.

Asjaolud ja menetlus

- 1 Vaidlustatud kohtuotsuse (Montpellier, 18.12.2019) kohaselt võttis äriühing Geos International Consulting Limited 1. oktoobril 2016 PB tööle võrguadministraatorina.
- 2 See Ühendkuningriigis asuv äriühing on Prantsuse õiguse alusel asutatud äriühingu Geos tütarettevõtja.
- 3 Töötaja täitis töösuhte jooksul erinevaid tööülesandeid Kabulis (Afganistan).
- 4 Töötajale saadeti 2. oktoobril 2017 hoiatus ja pärast seda ütles Suurbritannia äriühing 11. jaanuaril 2018 tema töölepingu üles.
- 5 Töötaja esitas 9. mail 2018 kaebuse conseil de prud'hommes de Montpellier'le (Montpellier' töövaidluskomisjon), milles väitis, et ta oli olukorras, kus tal olid kaastööandjad, ning palus, et äriühingutelt Geos International Consulting Limited ja Geos mõistetakse tema kasuks solidaarselt välja erinevad summad, nimelt seadusjärgne lepingu ülesütlemise hüvitis, etteteatamishüvitis ja vastav põhipuhkuse tasu, kahjuhüvitis töölepingu tegeliku ja tõsise põhjuseta ülesütlemise eest ja töölepingu ebalojaalse täitmise eest, ning nõuda sunniraha ähvardusel, et talle antaks üle lepingu lõpetamise dokumendid.
- 6 Nimetatud kohus tunnistas 17. mai 2019. aasta kohtuotsusega kõigepealt töötaja nõuded äriühingu Geos vastu vastuvõetavaks ning lükkas tagasi äriühingute esitatud kohtualluvust puudutava vastuväite, mille kohaselt kuulus asi Ühendkuningriigi kohtute alluvusse. Ta saatis ka kohtuasja edasi sisulise otsuse tegemiseks.
- 7 Cour d'appel de Montpellier (Montpellier apellatsioonikohus) muutis seda otsust kõikides punktides 18. detsembri 2019. aasta kohtuotsusega. Asja uuesti lahendades leidis ta, et territoriaalse kohtualluvuse sätete kohaselt ei allu asi Prantsuse kohtutele, ning kutsus töötajat üles pöörduma kohtusse, kellele asi allub.

- 8 Selle otsuse tegemiseks nentis apellatsioonikohus kõigepealt, et töötaja oli alates 1. oktoobrist 2016 tööle võtnud äriühing Geos International Consulting Limited, mille asukoht on London (Ühendkuningriik); äriühing Geos on selle äriühingu emaettevõtja ning töötaja täitis erinevaid tööülesandeid ainult Kabulis. Ta tuvastas seejärel, et töötaja ei töötanud harilikult Prantsusmaal või Prantsusmaa kaudu, et viimane töötamise koht oli Afganistan ning ettevõtte, mis ta tööle võttis, ei asunud Prantsusmaa territooriumil.
- 9 Töötaja esitas selle otsuse peale kassatsioonkaebuse.
- 10 Äriühingud palusid jätta kassatsioonkaebus rahuldamata ning teise võimalusena esitada Euroopa Liidu Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„Kas 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215-2012 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et selle alusel on Prantsuse töötajal, kes on sõlminud töölepingu teises liikmesriigis asuva äriühinguga ja kes täidab oma tööülesandeid selle äriühingu alluvuses väljaspool Prantsusmaad, võimalik esitada Prantsuse kohtule kaebuse Prantsusmaal asuva emaettevõtja vastu töölepingut käsitlevas kohtuvaidluses, tuginedes üksnes sellele, et see emaettevõtja on tema kaastöötaja, ilma et tal oleks vaja esitada muid tõendeid?

Või tuleb 12. detsembri 2012. aasta määrust (EL) nr 1215-2012 tõlgendada nii, et niisugusel juhul peab töötaja tõendama et see äriühing, kelle vastu ta Prantsuse kohtule kaebuse esitab, on töötaja, mis on liidu õiguse autonoomne mõiste?“

Väite analüüs

Väite sõnastus

- 11 Töötaja heidab kohtuotsusele ette seda, et selles on leitud, et territoriaalse kohtualluvuse sätete kohaselt ei allu asi Prantsuse kohtutele, ning teda on kutsutud üles pöörduma kohtusse, kellele asi allub, kuigi „Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 4 kohaselt esitatakse hagi isikute vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse sõltumata nende kodakondsusest; kuna käesolevas asjas on algatatud menetlus SAS Geos vastu, mille asukoht on Prantsusmaal, kuulus kohtuvaidluse lahendamise seega Prantsuse kohtute alluvusse; kuna apellatsioonikohus leidis sellegipoolest, et territoriaalse kohtualluvuse sätete kohaselt ei allu asi Prantsuse kohtutele, rikkus see kohus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse nr 1215/2012 artiklit 4.“

Kohtu vastus

Väite vastuvõetavus

- 12 [...]

13 [...]

14 [...] [Eelotsusetaotluse esitanud kohus järeldab, et väide on vastuvõetav]

Väite põhjendatus

Liidu õigus

- 15 Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikli 2 lõige 1 sätestas, et selle määruse kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata.
- 16 Nimetatud määruse artikli 6 punkti 1 kohaselt võis isiku, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, kaevata ka, juhul kui kostjaid on mitu, selle paiga kohtusse, kus on neist ühe alaline elukoht, tingimusel, et nõuded on sedavõrd tihedalt seotud, et eri menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks oleks soovitav neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos.
- 17 Selle määruse artikli 18 lõige 1 nägi ette, et töölepingutega seotud küsimuste puhul tehakse kohtualluvus kindlaks selle määruse II peatüki 5. jao kohaselt, ilma et see mõjutaks artikli 4 ja artikli 5 punkti 5 kohaldamist.
- 18 Määrus nr 44/2001 tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrusega (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades.
- 19 Viimati nimetatud määruse artikli 81 kohaselt kohaldatakse seda määrust alates 10. jaanuarist 2015, välja arvatud artikleid 75 ja 76.
- 20 Määruse nr 1215/2012 II peatüki 1. jakku paigutatud artikli 4 lõige 1 näeb ette, et selle määruse kohaselt esitatakse hagi isikute vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse sõltumata nende kodakondsusest.
- 21 Sama määruse artikli 20 lõige 1, mis kuulub selle määruse II peatüki 5. jakku, näeb ette, et töölepinguid puudutavates asjades määratakse kohtualluvus kindlaks selle jao kohaselt, ilma et see piiraks artikli 6 ja artikli 7 punkti 5 ning tööandja vastu algatatud kohtumenetluse puhul artikli 8 punkti 1 kohaldamist.
- 22 Nimetatud määruse artikli 8 punkti 1 kohaselt võib isiku vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, esitada hagi ka, juhul kui kostjaid on mitu, selle paiga kohtusse, kus on neist ühe alaline elukoht, tingimusel et nõuded on sedavõrd tihedalt seotud, et eri menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks oleks soovitav neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos.

Vaidluse lahendamiseks vajalikud küsimused

- 23 Määruse nr 1215/2012 II peatüki 5. jao sätete puhul tegemist mitte üksnes erijuhte kindlaksmääravate, vaid ka ammendavate eeskirjadega (Euroopa Kohtu
- 4

14. septembri 2017. aasta kohtuotsus Nogueira jt, C-168/16 ja C-169/16, punkt 51, ning 21. juuni 2018. aasta kohtuotsus Petronas Lubricants Italy, C-1/17, punkt 25).
- 24 Mõiste „tööleping“ selle määruse tähenduses eeldab töötaja alluvussuhet tööandja suhtes, ning töösuhte peamine tunnus on see, et isik on kohustatud tegema kindla aja jooksul teise isiku jaoks ja tema juhtimisel tööd, mille eest on tal õigus saada tasu (Euroopa Kohtu 25. veebruari 2021. aasta otsus Markt24, C-804/19, punkt 27).
- 25 Cour de cassation'i (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) kohtupraktika kohaselt loetakse, et kontserni kuuluv äriühing on teise äriühingu töötajate kaastööandja, kui on olemas alluvussuhe või kui see äriühing – peale samasse kontserni kuuluvate äriühingute vahelise majandustegevuse kooskõlastamiseks vajaliku tegevuse ja kontserni kuulumisest tekkida võiva majandusliku domineerimise – sekkub pidevalt tööandjast äriühingu majanduslikku juhtimisse ja selle äriühingu haldamisse, mille tulemusena tööandjast äriühing kaotab täielikult tegevusautonoomia (sotsiaalkolleegium, 25.11.2020, kassatsioonkaebus nr 18-13.769, avaldatud).
- 26 Kohtuotsuse Glaxosmithkline ja Laboratoires Glaxosmithkline (Euroopa Kohtu 22. mai 2008. aasta otsus C-462/06) järel leidis Cour de cassation (kassatsioonikohus, Prantsusmaa), et juhul, kui väidetavalt on tegemist olukorraga, kus töötaja kaastööandjateks on Prantsusmaal asuv emaettevõtja ja teises liikmesriigis asuv tütarettevõtja, kes selle töötaja tööle võttis, on välistatud selliste nõuete allumine Prantsuse kohtutele, mille see töötaja on esitanud tütarettevõtja vastu, määruse nr 44/2001 artikli 6 lõikes 1 ette nähtud kollisiooninormi alusel, leides, et seda kohtualluvust tuleb hinnata nimetatud määruse artikli 19 sätteid arvestades (sotsiaalkolleegium, 16.12.2008, kassatsioonkaebus nr 04-44.713, *Bull.* 2008, V, nr 248).
- 27 Määruse nr 44/2001 kontekstis ja asjaoludel, kus töötaja väitis, et ta on olukorras, kus tema kaastööandjateks on Prantsusmaal asuv emaettevõtja ja teises riigis asuv tütarettevõtja, kes selle töötaja tööle võttis, otsustas Cour de cassation (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) samuti, et selle hagi lahendamine, mille kõnealune töötaja oli esitanud nende äriühingute vastu, oli nimetatud määruse artikli 2 lõike 1 alusel Prantsuse kohtute alluvuses, tulenevalt emaettevõtja asukohast, ning kohtud ei pidanud eelnevalt hindama, kas emaettevõtjaga on olemas otsene alluvussuhe (sotsiaalkolleegium, 28.1.2015, kassatsioonkaebus nr 13-23.006, *Bull.* 2015, V, nr 17).
- 28 See kohus leidis, et niisugusel juhul ei olnud nimetatud määruse II peatüki 5. jaos töölepingute suhtes ette nähtud kohtualluvuse erinormide autonoomiaga vastuolus määruse nr 44/2001 artikli 2 lõikes 1 ette nähtud üldise kohtualluvuse eeskirja kohaldamine, mille kohaselt allub asi kostja asukoha liikmesriigi kohtutele.
- 29 Määrust nr 44/2001 käsitlevast Euroopa Kohtu praktikast (eespool viidatud Euroopa Kohtu otsus Glaxosmithkline ja Laboratoires Glaxosmithkline) tuleneb

nimelt, et kohtusse, mille alluvusse kuulub tööandjast tütarettevõtja vastu esitatud nõue, ei saa pöörduda kaastööandjat puudutava nõudega emaettevõtja vastu, kelle asukoht on teises liikmesriigis, kuna määruse nr 44/2001 artikli 6 punktis 1 ette nähtud valikulise kohtualluvuse normi ei saa kohaldada kohtuvaidluse suhtes, mis kuulub nimetatud määruses II peatüki 5. jao alla, mis reguleerib kohtualluvust töölepingute puhul.

- 30 Kuna Prantsuse kohtupraktika kasutab mõistet „kaastööandja“, mis ei piirdu tütarettevõtja töötaja ja emaettevõtja vahelise otsese alluvussuhtega, vaid puudutab ka käesoleva kohtuotsuse punktis 25 kirjeldatud olukordi, oli määruse nr 44/2001 artikli 2 lõikes 1 ette nähtud üldise kohtualluvuse eeskirja kasutamine, kui ei kohaldata selle määruse artikli 6 lõikes 1 ette nähtud seotuse reeglit, ainus viis määrata kindlaks kohus, mille alluvusse kuulub töötaja struktuurilise või kollektiivse kaastööandja olemasolu alusel esitatud kaebuse põhjendatuse hindamine.
- 31 Määruse nr 1215/2012 artikli 20 lõige 1 ja artikli 8 punkt 1 näevad nüüd ette, et tööandja vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib juhul, kui kostjaid on mitu, esitada hagi ka selle paiga kohtusse, kus on neist ühe alaline elukoht, tingimusel et nõuded on sedavõrd tihedalt seotud, et eri menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks oleks soovitatav neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos.
- 32 Nende uute sätete raames, mis võimaldavad töötajal, kes on väidetavalt olukorras, kus tal on kaastööandjad, ja mis vastab nendele seotuse kriteeriumidele, pöörduda selle äriühingu asukohaliikmesriigi kohtutesse, kes ta tööle võttis, või kaastööandja asukohaliikmesriigi kohtutesse, tekib Cour de cassation'il (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) küsimus määruse nr 1215/2012 artikli 4 lõikes 1 sätestatud üldise kohtualluvuse eeskirja seose kohta selle määruse II peatüki 5. jaoga.
- 33 Seega tekib küsimus, kas kõnealuse määruse artikli 4 lõiget 1 ja artikli 20 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui teise äriühingu tööle võetud töötaja väidab, et ühe liikmesriigi territooriumil asuv äriühing on tema kaastööandja, ja esitab viimase vastu hagi selle riigi kohtutesse, ei pea see kohus selleks, et teha kindlaks, kas nende kahe äriühingu vastu esitatud nõuete kohta otsuse tegemine kuulub tema alluvusse, hindama eelnevalt seda, kas tegemist on kaastööandjaga.
- 34 Samuti tekib küsimus, kas niisugusel juhul ei ole kõnealuse määruse artikli 4 lõike 1 kohaldamine vastuolus töölepingute suhtes ette nähtud kohtualluvuse erinormide autonoomiaga.

NEIL ASJAOLUDEL kohus:

ESITAB Euroopa Liidu Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta

tsiviil- ja kaubandusajades artikli 4 lõiget 1 ja artikli 20 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et juhul, kui teise äriühingu tööle võetud töötaja väidab, et ühe liikmesriigi territooriumil asuv äriühing on tema kaastööandja, ja esitab viimase vastu hagi selle riigi kohtutesse, ei pea see kohus selleks, et teha kindlaks, kas nende kahe äriühingu vastu esitatud nõuete kohta otsuse tegemine kuulub tema alluvusse, hindama eelnevalt seda, kas tegemist on kaastööandjaga?

- Kas neidsamu artikleid tuleb tõlgendada nii, et niisugusel juhul ei ole töölepingute suhtes ette nähtud kohtualluvuse erinormide autonoomiaga vastuolus määruse nr 1215/2012 artikli 4 lõikes 1 sätestatud üldise kohtualluvuse eeskirja kohaldamine, mille kohaselt on pädevad kostja asukoha liikmesriigi kohtud?

[...]

[...] [Menetluse peatamine ja riigisisese menetluse asjaolud]

TÖÖDOKUMEN